

Nada Vasečić

Univerzitet u Banjoj Luci,
Filozofski fakultet,
Studijska grupa za psihologiju
Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Branka Ivanović

IN fondacija,
fondacija za unapređenje socijalne inkluzije djece i mladih u Bosni i Hercegovini
Banja Luka, Bosna i Hercegovina

**NEPOVOLJNA ISKUSTVA I KVALITET ŽIVOTA DJECE OSNOVNOŠKOLSKOG
UZRASTA U BiH**

U savremenim istraživanjima rana nepovoljna iskustva su prepoznata kao rizičan faktor za fizičko i mentalno zdravlje adolescenata i odraslih. U ovom radu smo ispitivali povezanost ranih nepovoljnih iskustava u djetinjstvu i kvaliteta života djece. Ispitivanje je anonimno, urađeno na prigodnom uzorku djece školskog uzrasta. Provedeno je na uzorku od 1326 djece u BiH, uzrasta od 10 do 14 godina, 52% dječaka i 48% djevojčica. Primijenjena su tri mjerna instrumenta: Upitnik o opštim podacima, Lista pitanja o nepovoljnim iskustvima u djetinjstvu i Upitnik o zdravstvenom stanju djece i mladih. Rezultati pokazuju da je 23% ispitanika doživjelo jedno ili više nepovoljnih iskustava. Pet najučestalijih nepovoljnih iskustava od deset istraživanih su: razvod roditelja, emocionalno zanemarivanje, emocionalno zlostavljanje, fizičko zanemarivanje i zlostavljanje. Rezultati pokazuju da postoji razlika u procjeni kvaliteta života djece sa i bez nepovoljnih iskustava. Djeca bez nepovoljnih iskustava procjenjuju kvalitet života boljim. Samoprocjena kvaliteta života opada sa povećanjem broja nepovoljnih životnih iskustava. Djevojčice i dječaci se ne razlikuju značajno u pogledu učestalosti nepovoljnih iskustava. Rezultati ukazuju na međusobnu povezanost više nepovoljnih iskustava u djetinjstvu. Prisutnost nepovoljnih iskustava povećava rizik za fizičko i mentalno zdravlje pojedinaca tokom života. Nepovoljna iskustva su povezana sa kvalitetom života na svim uzrastima, tako što umanjuju opšti kvalitet života. Povećanjem broja nepovoljnih iskustava kvalitet života blago opada.

Ključne reči: rana nepovoljna iskustva, djeca od 10 do 14 godina, mentalno i fizičko zdravlje, kvalitet života

**ADVERSE EXPERIENCES AND QUALITY OF LIFE OF SCHOOL-AGE
CHILDREN IN B&H**

In modern research, early adverse experiences are recognized as a risk factor for the physical and mental health of adolescents and adults. This survey researched the correlation between early adverse childhood experiences and children's quality of life. The poll-type anonymous survey was done on a suitable sample of school-age children, including 1326 children in B&H aged 10-14 years, 52% boys and 48% girls. Three measuring instruments were applied: General

Information Questionnaire, List of adverse childhood experiences, as well as Health Questionnaire for children and young people. The results indicate that 23% of respondents had one or more adverse experiences. The five most frequent adverse experiences out of the ten researched are: divorced parents, emotional neglect, emotional abuse, physical neglect, and physical abuse. The results show a difference in the assessment of the quality of life of children with and without adverse experiences. The children without adverse experiences assess their quality of life better. The self-assessment of the quality of life drops as the number of adverse life experiences grows. There is no considerable difference between girls and boys in terms of the frequency of adverse experiences. The results indicate a mutual correlation between several adverse childhood experiences. The presence of adverse experiences increases the risk to physical and mental health in an individual's life. Adverse experiences are related to the quality of life in all ages as they lower the general quality of life. With the number of adverse experiences growing, the quality of life slightly drops.

Keywords: early adverse experiences, children aged 10-14 years, mental and physical health, quality of life